

6. Το σχίσμα τραυματίζει την ενότητα της Εκκλησίας

Η ενότητα της Εκκλησίας δοκιμάζεται. Το Σχίσμα του 1054.

Στα χρόνια που ακολούθησαν, η ενότητα της Εκκλησίας δοκιμάστηκε σκληρά από νέες διαμάχες. Όταν ήταν Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ο Φώτιος (858-867 και 877-886 μ.Χ.) και Πάπας Ρώμης ο Νικόλαος Α΄, συνέβη η πρώτη μεγάλη ρήξη μεταξύ των Εκκλησιών της Ρώμης και της Κωνσταντινούπολης. Ο κυριότερος λόγος ήταν δογματικός, δηλαδή, η προσθήκη από τους Ρωμαιοκαθολικούς στο Σύμβολο της Πίστεως της φράσης «καί ἐκ τοῦ Υἱοῦ», όταν γίνεται αναφορά στην εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος*.

Μικρογραφία από τον εικονογραφημένο κώδικα της Χρονογραφίας του Ι. Σκυλίτζη (12ος-14ος αι. μ.Χ.). Μεταξύ άλλων εικονίζεται ο Πατριάρχης Φώτιος καθισμένος σε θρόνο.

Άλλοι λόγοι ήταν πολιτικοί και εκκλησιαστικοί. Ο Πάπας θεωρούσε ότι μπορεί να επεμβαίνει και να ρυθμίζει σύμφωνα με τη δική του θέληση τις υποθέσεις της Ανατολικής Εκκλησίας, διεκδικώντας για τον εαυτό του τη θέση της κεφαλής όλης της Εκκλησίας. Ο Πατριάρχης Φώτιος αντέδρασε σθεναρά σε αυτές τις απαιτήσεις του Πάπα και οι σχέσεις των δύο Εκκλησιών ψυχράνθηκαν. Σιγά σιγά, οι διαφορές μεταξύ της Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως και της Ρώμης άρχισαν να γίνονται μεγαλύτερες, αφού και στη θεολογία και στην εξέλιξη της λατρείας η Εκκλησία της Ρώμης ακολούθησε τη δική της πορεία.

Η τραγική κατάληξη αυτής της ρήξης των σχέσεων των δύο Εκκλησιών ήταν το μεγάλο Σχίσμα το 1054 μ.Χ., όταν πάπας της Ρώμης ήταν ο Λέων ο Θ΄ και Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ο Μιχαήλ Κηρουλάριος. Τότε, ο απεσταλμένος του Πάπα καρδινάλιος Ουμβέρτος, την ώρα της Θείας Λειτουργίας, άφησε στην Αγία Τράπεζα, στον ιερό Ναό της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη, ανάθεμα**, το οποίο ανταπέδωσε λίγο αργότερα και ο Μιχαήλ Κηρουλάριος.

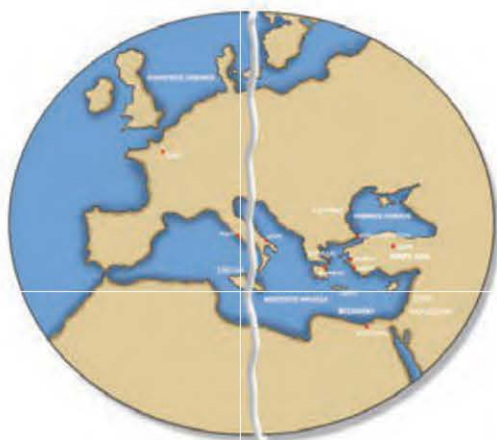
* Οι Ρωμαιοκαθολικοί λένε: «Καί εις τό Πνεῦμα τό Ἅγιον, τό κύριον, τό ζωοποιόν, τό ἐκ τοῦ Πατρός καί ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον...», Η αγία Γραφή, όμως, μας αποκαλύπτει ότι ο Πατέρας γεννά τον Υιό και ότι το Άγιο Πνεύμα εκπορεύεται μόνον από τον Πατέρα.

** **Ανάθεμα:** Βαριά εκκλησιαστική ποινή αποβολής ενός προσώπου, σχισματικής ή αιρετικής ομάδας από το σώμα της Εκκλησίας.

Προσπάθειες για την υπέρβαση των συνεπειών του Σχίσματος

Η διάσπαση των χριστιανικών Εκκλησιών ήταν μια θλιβερή πραγματικότητα για τη μία, αγία και καθολική Εκκλησία του Χριστού. Από τότε μέχρι σήμερα έγιναν πολλές προσπάθειες για την αποκατάσταση της ενότητας της Εκκλησίας, χωρίς όμως ουσιαστικό αποτέλεσμα. Μια νέα περίοδος για τις σχέσεις των δύο Εκκλησιών άρχισε τον Ιανουάριο του 1964, όταν συναντήθηκαν στα Ιεροσόλυμα ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας ο Α΄ και ο Πάπας Παύλος ο Στ΄. Δύο χρόνια αργότερα, στις 7 Δεκεμβρίου του 1965, πραγματοποιήθηκε η αμοιβαία άρση των αναθεμάτων του 1054 μ.Χ., που για αιώνες υπήρξαν σοβαρό εμπόδιο στην προσέγγιση των δύο Εκκλησιών.

Θρησκευτικά Στ΄ Δημοτικού, 2006

Η συνάντηση του Οικουμενικού Πατριάρχη Αθηναγόρα με τον Πάπα Παύλο Στ΄ στο Βατικανό το 1967, Αρχείο Ν. Μαγγίνα.

Οι Ιουδαίοι θέλουν θαύματα, οι δε Έλληνες ζητούν σοφία, εμείς όμως κηρύττουμε Χριστό σταυρωμένο, ο οποίος, για μεν τους Ιουδαίους είναι σκάνδαλο, για δε τους Έλληνες ανοησία, αλλά για εκείνους που είναι καλεσμένοι, Ιουδαίους και Έλληνες, ο Χριστός που κηρύττουμε είναι Θεού δύναμη και Θεού σοφία.

Α΄ Κορ 1,22-23

Δραστηριότητες

Ερωτήσεις – Ασκήσεις

1. Να αντιστοιχίσετε τις παρακάτω λέξεις:

Φώπος

Μιχαήλ Κηρουλάριος

Εκκλησία της Κορίνθου

1054

άρση αναθεμάτων

οριστικό σχίσμα

σύγχρονες προσπάθειες

απόστολος Παύλος

πάπας Λέων Θ΄

πάπας Νικόλαος Α΄

2. Η διάσπαση της Δυτικής από την Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία είναι μια θλιβερή πραγματικότητα. Με ποιον τρόπο, κατά τη γνώμη σας, μπορούν να γεφυρωθούν οι διαφορές ανάμεσα στις δύο Εκκλησίες;

3. Γράψτε τρεις προτάσεις σχετικές με:

α) Το Σύμβολο της Πίστεως

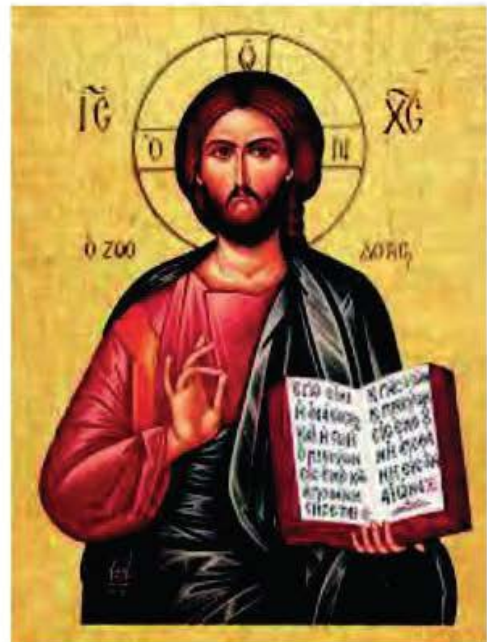
β) Τις Οικουμενικές Συνόδους

γ) Τις αιρέσεις

δ) Το Σχίσμα Ανατολικής-Δυτικής Εκκλησίας

Ιησούς Χριστός: Ο Σωτήρας του κόσμου

Ο Ιησούς Χριστός αποτελεί σημείο αναφοράς για εκατομμύρια ανθρώπων στον κόσμο, οι οποίοι πιστεύουν τη θεανθρώπινη φύση του, την ιστορικότητα του προσώπου του, τα θαύματά του, κάθε πτυχή της ζωής και της σωτηριώδους διδασκαλίας του, όπως αυτές αποτυπώνονται στην Καινή Διαθήκη. Ο Χριστός είναι ο Υιός του Θεού, τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος, ένα από τα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδας, που έγινε άνθρωπος για την ανθρώπινη σωτηρία. Αυτή η πίστη αποτυπώνεται πλήρης και αδιαμφισβήτητη στο Σύμβολο της Πίστεως, της Α΄ και της Β΄ Οικουμενικής Συνόδου, και γενικότερα στη διδασκαλία των επτά Οικουμενικών Συνόδων της αρχαίας Εκκλησίας, αλλά και των μεγάλων Πατέρων και Διδασκάλων της. Το πρόσωπο του Χριστού, η διδασκαλία του και η απόλυτη αγάπη με την οποία θυσιάσε τον Εαυτό του για τη σωτηρία του ανθρώπου από την αμαρτία, αποτελούν ελπίδα και πηγή πίστης και ελέους για τους ανθρώπους, αλλά και το θεμέλιο για την πνευματική προκοπή και την πορεία του ανθρώπου προς τη θέωση.

* Ενότητες 16-21 του βιβλίου Θρησκευτικά Στ΄ Δημοτικού, Αναζητώντας την αλήθεια, ΥΠ.Ε.Π.Θ. Π.Ι., Αθήνα 2006, σελ. 54-69